

UTASEMBEREK

A kicsi Bócz Péter a pult mellett, egy magas széken ült, és egy letépett csomagolópapírra rajzolgatott, amikor észrevette, hogy a meleg, poros úton két ember közeledik. Gyakran üldögélt itten, mivel az ilyen füledt, unalmas nyári délutánokon, amikor senki sem tért be az ivóba, idős apja a pult mögött sokszor elaludt. Igen későn született gyermek volt. Amikor látta, hogy azok ketten egyenesen a bejárat felé tartanak, felköltötte az apját.

Négy lépcsőn kellett fölmenni, hogy az ember az ivóba léphessen. A két ember először csak benézett. Alakjukkal kitöltötték az ajtó keretét, aztán egyenesen odamentek a pulthoz. Termetesek voltak és testesek, de csak annyira, amennyire a kor teszi testessé az embert, ötven év körül lehetett mind a kettő.

– Engem Bahleda Gézának hívnak – mondta az egyik.

Hátulról nézve elég egyformáknak tűntek, de ennek, amelyik megszólalt, a sapka alatt is látszott, hogy egész rövidre van nyírva a haja, míg társának szürkén kunkorodott ki alóla.

A büfés bólintott. Nem szokta meg, hogy az idegenek, ha betérnek a büfébe, megmondják a nevüket.

A másikat Obrád Simonnak hívták. A büfés ennek is bólintott.

– Nem ismeri ezt a nevet? – kérdezte az, amelyik magát Bahleda Gézának mondta.

A másik hallgatott, és figyelte, mit fog mondani a büfés. Nagy, széles arca volt, úgy tűnt, nehezen tudna valamitől kétségbeesni.

A büfés intett, hogy nem.

– Nem is látott soha? – kérdezte megint az előbbi.

– Nem – mondta a büfés, miután jól megnézte. Egy kicsit csodálkozva méregette vendégeit, az álmoságtól még remegett a feje.

A kicsi Bócz Péter a pult bádogján könyökölt, később leugrott a székéről, és megnézte őket hátulról is. Nadrágjuk gyűrött volt, bakancsuikon vastagon állt a por.

– Na jó – mondta Bahleda Géza. – Most estig mind láthat. Estig itt maradunk.

Körülnéztek a helyiségben, aztán odamentek egy ablak melletti asztalhoz. Ez a bejárathoz közel, a falnak taszítva, külön állott, mellette három székkal. Vállukról leakasztották a táskákat. A kabátjukat nem vetették le.

A büfés megállt az asztaluk előtt, és várta, hogy rendeljenek valamit. Obrád Simon rámosolygott. Bahleda Géza közben kigombolta a kabátját, megnyitotta az ingét, aztán ő is, fölneézett.

– Kezdhetjük – mondta Obrád Simon. – Először is hozzon fejenként egy deci vodkát.

– Azt nem adhatok – mondta a büfés. – A vodkát mostanában városon árulják.

– Ez még nem nagy baj. Akkor hozzon fejenként egy deci rumot. Mindenképpen jól jár, ha estig itt maradunk.

A büfés alacsony, sovány, fáradt ember volt. Lassan hátrament, és két vizespohárba kitöltötte az italt. Tálcára tette, és elindult vele az asztalhoz.

– Tudja, kinek hozta ezt a rumot? – kérdezte Bahleda Géza, amikor arca előtt megjelent a kéz a tálcával.

– Nem tudom már pontosan – mondta a büfés. Még mindig elég álmosnak látszott.

– Bahleda Gézának hozta. És a legjobb barátjának, Obrád Simonnak.

– Tessék parancsolni – mondta a büfés, azzal letette a tálcát, rajta a két pohárral.

– Maga erre csak azt mondja, hogy parancsoljak. Jó.

– Kérem – mondta a büfés, és félig az asztal felé fordulva várakozott.

Közben bejött két asszony, és otthonosan leültek a pult mögött. A büfés rokonai lehettek.

– Hány óra? – kérdezte Obrád Simon.

– Negyed hét – mondta a büfés.

– Korán érkeztünk – mondta Obrád Simon.
– Mikor jönnek ide inni az emberek?

– Nyolc felé. Kilenckor zárok. – A büfés arcán, nézését keményen beárnyékolva uralkodott a szemöldök, s mivel beszéd közben szája alig mozgott, úgy tűnt, mintha a hang is lesötétített szeméből törne elő.

Bahleda Géza köhögött.

– Arra kérem magát – mondta a büfésnek –, menjen vissza a pulthoz, és töltsön magának is egy pohárral. Megiszik velünk egy pohár rumot?

– Meg – mondta a büfés, és elindult a pult felé.

Bahleda Géza utánanézett.

– Mondja – szólította meg. – Hol volt maga a háború alatt?

– Én itt voltam – mondta a büfés, miközben kitöltötte magának az italt. Ott maradt a söntés mellett, mintha várt volna valamire. – Akkoriban borom volt.

– Én már ittam a maga borából – mondta lassan Bahleda Géza. – Csakhogy az akkor nem a maga bora volt, hanem az enyém. Kik

ezek? – kérdezte, amikor észrevette a két asszonyt a pult mögött.

A büfés egy darabig komoran figyelte. Még mindig a pohár rummal a kezében állt. Nem volt még alkalma belekortyolni.

– Ez a feleségem és ez a menyem – mutatott aztán külön-külön rájuk kelletlenül.

Obrád Simon az asszonyok felé nézett és bólintott. Bahleda Géza most megint a büféshez fordult.

– Ők tudják, hogy én ki vagyok?

– Nem hinném – mondta a büfés. – Ez itten Bahleda Géza úr és a barátja – mutatott feléjük.

Bahleda Géza is odabólintott. Az asszonyok mosolyogtak.

– Nem láttak még engem? – kérdezte nyájasan.

Obrád Simon is odatartotta az arcát, hogy lássák jól őt is. Az asszonyok mosolyogtak, és intettek, hogy nem. A fiatalabbik jobban mosolygott.

– Estig itt láthatnak – mondta Obrád Simon. – Estig itt maradunk.

– Este hová mennek? – kérdezte a büfés menyé.

– Este továbbmegyünk.

– Pont este?

– Amikor besötétedett. Akkor.

Ez az Obrád Simon kedélyesen beszélgetett, ahogyan gyerekekkel szokás, bár arcán játékosan hullámzó széles vonásaival maga is gyermekhez, saját gyermekkori arcára hasonlíthattott. Egy ilyen arcnak mindig akad közönsége. Az asszonyok is inkább őt nézték.

Barátjának, Bahleda Gézának fagyott arca volt, mintha hideg változatlanság merevítette volna meg.

– Nem jönne ide, hogy koccintsunk? – szólította meg a büfést.

A büfés elindult kezét előrenyújtotta, és koccintott velük, de nem ült le az asztalhoz. Kiitta a felét, aztán visszament a pult mögé, és egy pohárba szódavizet töltött magának.

Obrád Simon kibámult az ablakon. Most kezdett alkonyodni.

– Kicsit korán jöttünk – mondta. – Ilyenkor aludni szoktunk. Ez a mi alvó időnk.

– Rendszerint estére gyűlnek be – mondta a büfés, miközben visszatette a szódásüveget a dézsába.

– Magának is ez az alvó ideje, láttuk. Egy alvó időnk van.

A büfés megtörölte a kezét, aztán keresztülment a termen az ajtó felé, és ott állt egy darabig.

– Magát hogy hívják? – kérdezte tőle Bahleda Géza.

– Engem? – A büfés megfordult, és az asszonyokra nézett. – Engem Bócnak hívnak – mondta lassan.

– Hány ilyen Bócz nevű ember van ebben a faluban?

– Hát elég sok.

– Bizonyára leégett egypárnak a háza a háború alatt. Nem?

– Egypárnak leégett.

– Jó volna, ha ezek az asszonyok idehívnák azokat, akiknek itt a háború vége felé leégett a házuk. Mondják meg, jó asszonyok, hogy itt van Bahleda Géza. Elég lesz, ha Bócz nevű rokonaikhoz mennek.

– Az asszonyoknak dolguk van – mondta csendesen a büfés. – Mit akarnak a Bócz nevű rokonaikkal?

Obrád Simon beleivott a poharába.

– Maga csak jól jár, ha azok idejönnek – mondta. – Vagy a rokonai ingyen kapnak magától?

– Itt mindenki fizet – mondta a büfés.

– Nahát akkor. Töltsön még. – Obrád Simon felállt és körbesétálta a termet. Hosszú, alacsony helyiség volt, három oldalra nyíló ablakokkal. A falakon a helybeli tekecsapat több éves plakátjait lehetett látni. – Te ki vagy? – kérdezte a kicsi Bócz Pétertől, aki a pult mellett mind közelebb került az asztalukhoz.

– Engem kicsi Bócz Péternek hívnak – mondta a gyermek.

– Szereted nagytatát?

– Nem szereti – mondta kissé ingerülten a büfés –, mert meghalt. Én az apja vagyok.

Bahleda Géza ránézett.

– És maga még azt mondja, hogy nem tudja ki vagyok.

– Azt – mondta a büfés.

– Maga haragszik ránk – mondta Obrád Simon tettetett szomorúsággal a hangjában. Szinte vidámnak hatott. – Pedig szeretnie kellene. Ha majd eljönnek ide a rokonok, ezt maga is belátja.

A büfés félrefordult, és a gyereket beküldte a pult mögé. A fiúcska felült a magas székre, és kezébe vette a ceruzát.

– Miért bántanánk? – mondta Obrád Simon, és megkerülve a pultot, a gyermek mögé állt. – Mit rajzoltál, kisfiam?

– Az ottan két ház, az ottan az utca, azok ottan maguk, ott jönnek.

– Kis művész – mondta Obrád Simon, és kezét a gyermek fejére tette. Akkora keze volt, hogy majdnem betakarta. Másik kezével fel-

emelte a papírlapot, és odatartotta Bahleda Gézának. – Nézd csak. Ott jövünk. Bahleda Géza nem nézett oda.

– Gyere ide és adj egy puszit Géza bácsinak – mondta.

A büfés odahajolva súgott valamit az asszonyoknak, közben megfogta a gyermek kezét.

– A kis nyuszi hogy hívják? – kérdezte Bahleda Géza ugyanolyan merev arccal, és a fiatalabbik asszonyra mutatott.

– Az nem kis nyuszi, hanem a menyem – mondta nyomatékkal a büfés.

– Ilonának – mondta a büfés menyéje.

– Ilona nem haragszik ránk – mondta Obrád Simon kedvesen. – Ilona szívesen nézne még bennünket, ugye? De mennie kell, hívja a rokonokat.

A büfés menyé kacagott. Obrád Simon visszamosolygott.

– Ilona, menjen. Esteledik.

– És akkor?

– Estig maradunk.

– Este hová mennek?

– Este elmegyünk – mondta Obrád Simon.

– Nappal alszunk és eszünk, éjszaka vonulunk. Tetszik?

– Igen – bólintott a büfés menyéje.

Bahleda Géza levette a sapkáját, és ráakasztotta a kinyitott ablakszárnyra. Szürke, rövid haja volt, amit nemrég nyírhattak egészen kopaszra.

– Most pedig arra kérjük – szólította meg a büfést –, tegyen oda nekünk valamit sülni. És közben hozzon két liter jó bort. Emlékszem, jó bora volt, egy bódéban árulta. Gondolom, az a bódé leégett.

A büfés mélyen árnyékolt tekintete olyan volt, mint valami cső sötét vége. Egy darabig

Bahleda Gézára irányította, aztán a polc felé fordult.

– Mit tegyek oda? – kérdezte szárazon, miközben leemelt két literesüveget.

– Amit maga gondol – szólt közbe Obrád Simon. – Valami nagy darab húsokat. Bahleda úr nagy darab húsokat kíván. – Aztán a kicsi Bócz Péterhez fordult. – Szép feleséged van – mutatott a büfés menyére.

A büfés menyé nevetve lehajtotta a fejét. A büfés, aki a konyha felé indult, egy pillanatra némán visszafordult, aztán behívta a feleségét is, hogy segítsen neki.

– Rajzolj le még egyszer – mondta Obrád Simon kedvesen a kicsi Bócz Péternek.

– Magukat könnyű lerajzolni – mondta a gyermek, és leült a fal mellett egy székre.

– Eszes gyermek – mondta Bahleda Géza, és koccintott Obrád Simonnal. Kiitták a maradék rumot.

– Odavihetem a bort? – kérdezte a gyermek az apjától.

– Vidd oda – kiáltotta a büfés a konyhából.

A kicsi Bócz Péter elvett két poharat a pult-ról, és a borral együtt odavitte a vendégek asztalához. Az egyik üveget kidugaszolta, és töltött a két pohárba. Obrád Simon utánanyúlt, és megmarkolta vészna testén a nadrágot. Odavonta magához.

– Te kis gatyás, van-e még testvéred? – kérdezte.

– A bátyám. Még volt, de meghalt egyszer, amikor égett a falu.

Bahleda Géza csak a szája körül elmosolyodott.

– Adj egy puszit Géza bácsinak – mondta.

– Megkérdezem – mondta a gyermek, és beszaladt a konyhába.

Hátradőltek a székeiken, Bahleda Géza a konyhaajtót, Obrád Simon pedig a bejáratot figyelte.

– Én most nagyon jól érzem magam – mondta Obrád Simon, miután kiittak egy pohárral.

– Te mindig nagyon jól érezted magad. Te mindent megtettél, amit kértek tőled, és aztán mindenért megkaptad a magadét.

– Én azt hiszem, mindig boldog voltam – sóhajtott Obrád Simon. – Nem is tudom, mi tudna elszomorítani. Talán ha nem szeretnének. De valaki mindig szereti az embert.

– Te arra születted, hogy a barátja legyél valakinek – mondta érzelmesen Bahleda Géza. – Az biztos, hogy nagyon megszerettek. Az állhatatos hűséged miatt.

– Kell szeretni valakit, akiben az ember hisz, és én azt hiszem, te egy szent vagy – mondta Obrád Simon ellágyult arccal. – Megeshet, hogy még ma este így fognak veled beszélni. Látniuk kell, hogy te egy szent vagy.

Bahleda Géza lehajtotta a fejét.

– Te vagy szent, Simon – mondta. – Én még nem tudom pontosan, mi vagyok. Amikor ideadták a papírokat, és azt mondták, hogy mehetek, megkérdeztem, mondják, én most veterán vagyok, vagy mi vagyok. Azt mondták, menjek csak el azokhoz, akik szeretnek, és azok majd megmondják.

– Igazi veterán vagy.

Obrád Simon töltött. Az utcán még mindig csend volt, a terembe is csak az edények hangja hallatszott be a konyhából. A büfés felesége az ajtóba vágott tolóablakon keresztül figyelte őket. Obrád Simon vagy kétszer illedelmesen odabólogatott neki, aztán ránehezedett az asztalra, és lassan, méltóságteljesen dúdolni kez-

dett: „Itt a szar... itt a szar... itt a szaracénok híres serege.” Bahleda Géza a lábával kísért. A büfés kinézett a tolóablakon, aztán félreállt, mert a menyé be akart jönni a terembe. Kézen fogva vezette a kicsi Bócz Pétert, és a kijárat felé tartottak.

– Adjatok egy puszit Géza bácsinak – mondta Bahleda Géza.

– Parancsolnak még valamit? – kérdezte a büfés, és ő is belépett a terembe. Leült a pult mögé.

– Majd meglátjuk – mondta Obrád Simon.
– Bahleda úr nem tudhatja pontosan, mennyit tud megenni. Legalábbis húsból.

– Furcsa lehet – mondta a büfés. – Maguk tulajdonképpen hová valók?

– E világból valók vagyunk – mondta Obrád Simon. – E föld gyermekei.

– Mifélék?

– E föld gyermekei. S az ég gyermekei. Föld és ég gyermekei.

– Na jó. Nem nagyon értem – mondta a büfés, és megvonta a vállát.

– Majd megérti, és akkor meg fog szeretni minket – mondta Obrád Simon. – Azért jöttünk, hogy szeressenek.

– Nem tudom, miért jöttek – mondta gyanakodva a büfés. – Ezt még nem tudhatom.

Obrád Simon hirtelen felállt, keresztülment az ajtó előtti üres helyen, az asztalok mellől összeszedett néhány széket, és sorjába rakta őket, a kályhától kezdve a fal mentén, két oszlopban.

– Mit csinál? – kérdezte a büfés megütözve.

– Ide fognak majd leülni. Úgy tettem őket, hogy jól lássanak – mondta Obrád Simon hangosan.

– Mi a fenének? A székek ott nagyon jól voltak. Mi a fene?...– A büfés egészen közel ment hozzá. – Mit kellene lássanak?

– Engem – hallatszott hátulról bizonytalanul a Bahleda Géza hangja. Érződött már rajta az ital.

– Gondolják meg – mondta a büfés, aztán a bejárat felé nézett.

Egy férfi lépett be az ajtón, és cigarettát kért. A büfés a pult mögé vonult, kivett a fiókból egy csomag cigarettát, miközben szemével a vendégek felé intett. Amikor az ember megfordult, hogy nézze meg őket, Bahleda Géza megszólalt:

– Én Bahleda Géza vagyok. Ismeri ezt a nevet?

A férfi visszakapta a fejét, és csak a büfést nézte mereven.

– Tűnj el innen – súgta neki a büfés.

– Ne tűnjön sehova – mondta Obrád Simon. – Vagy talán mégis tűnjön el azzal, amit megtudott, s aztán jöjjön vissza. Így jobb lesz. Szóval visszajön?

Az ember nem szólt egy szót sem, lassan kifelé indult, és közben megnézte magának Bahleda Gézát.

– Maga ne szomorítson minket – mondta Obrád Simon keserűen a büfésnek.

A büfés hátrament a söntés mögé, leült és az ajtót figyelte.

Bahleda Géza teletöltötte a poharakat. Obrád Simon visszaült az ablak mellé, és megveregette a barátja arcát. Ittak. Kis idő után mind a ketten a büfést kezdték nézni.

– Maga vizezi a borát – mondta neki nyugodtan Obrád Simon.

A büfés fölnézett.

– Tudják maguk, milyen a vizezett bor?

– Jó. És nem is vizezte soha?

– Soha. Rendes bort árultam – mondta a büfés. Látszott rajta, hogy nehezeére esik válaszolni.

– Akkor maga nem tud semmit – mondta Obrád Simon.

– Miért mond nekem ilyeneket?

– Mert maga akkor nem tudja, milyen az, amikor úgy néznek magára, hogy most már nem vizezi a borát.

– Mondom, sohasem vizeztem.

– Ez a baj – sóhajtott Obrád Simon. – Maga soha nem fog megszeretni minket. Tiszta emberek nem ismerik a szeretetet.

– Mi bajuk van velem és a borommal?

Obrád Simon nevetett:

– És mondja, örül neki, hogy nem vizezi?

A büfés megvonta a vállát.

– Nem tudom, hogy örülök-e. Mit örülnék?

– Hát nem örül neki senki. Akkor örülne, ha valaha vizezte volna. Mutassa meg, hol lehet itt kimenni.

A büfés kinyitott egy ajtót, ami az udvarra vezetett, és kifelé mutatott. Obrád Simon lelépegetett egypár lépcsőn, s keresztülment az udvaron. A büfés becsukta utána az ajtót.

– Tudja, ki ez? – kérdezte Bahleda Géza álmosan a büfést.

A büfés nem válaszolt, leverte a fáradtság.

– Ez szent Simon – mondta Bahleda Géza.

A büfés vendégét figyelte, de közben az ajtó felé is nézett. Látszott rajta, nem akar senkit beengedni.

– Szent Simon – ismételte a büfés. – Rendben van.

– Nagyon jó fiú volt. Egy ideig fogdosta a zsidókat, de egyet aztán nem akart megfogni. Így került Jugoszláviába követ törni. Később

találkoztunk egy másik, helyen, ahova a megfogott zsidók miatt került. A barátom. Mit szólna hozzá?

– Én nem tudom ezeket a dolgokat – mondta a büfés.

– Mondom, a barátom. Amikor elhozták Jugoszláviából, megszeretett engem, pedig mit gondol, ki küldte őt oda követ tömni?

– Kérem, ne beszéljünk ezekről – mondta a büfés. – Obrád úrnak oka lehet, hogy önt szeresse, de ne beszéljünk ezekről.

Közben nyílt, az udvar felé vezető ajtó, és Obrád Simon, miután körbejárta a termet, visszaült az asztalhoz. A büfés kiment a konyhába, és kis idő múlva visszatért egy tálcával a kezében. Letette a pultra, egy kicsit elrendezte, aztán kivitte a vendégek asztalához. Két-két kolbász volt rajta, mustárral.

– Látom, maga tart disznókat is – mondta Bahleda Géza.

– Láttál te vendéglőst, aki ne tartana disznókat? – nevetett Obrád Simon.

– Nem tartok disznókat – mondta a büfés lassan, olyan hangsúllyal, mintha kétszer mondt volna.

– Te Simon – súgta Bahleda Géza, miután a büfés elment az asztaluktól. – Félek.

Obrád Simon átnyúlt az asztal fölött, és megveregette a barátja arcát. Evés közben többször a büfésre nézett, szélesre húzta a száját, és barátságosan hunyorgatott feléje. A büfés arca mozdulatlan maradt.

– Na – mondta Obrád Simon. – Mit szólna ehhez: Bahleda Géza úr, miután evett és ivott, ölelne valamit. Mikor feküsznek itt a szüzek?

– A szüzek – ismételte halkán a büfés, maga elé. Aztán megingatta a fejét. – Nincs.

– Na, na – súgta Obrád Simon a büfés felé gyerekesen tágra nyitott, de figyelmeztető szemmel. – Hátha mégis akad valami. Hátha mégis: egy szűz kisfiú.

A büfés kicsit erőt vett magán, azt kérdezte:

– Igen?

– Egy kis angyal – mondta Obrád Simon.

A büfés bólogatni kezdett.

– Te Simon – mondta Bahleda Géza, és abbahagyta az evést. – Nézz rám egy kicsit.

– Eredj ki a levegőre – mondta Obrád Simon, és tovább evett.

Bahleda Géza felállt, és kissé ingadozva elindult az ajtó felé, ahol az előbb barátját látta kimenni. Mögötte nyitva maradt az ajtó, s látni lehetett, ahogy lebotorkál a lépcsőkön egy olcsó deszkaajtó felé.

Obrád Simon, miután az evést befejezte, az asztalra dőlve dúdolgatott, s időnként derűsen bólogatott a büfés felé. A büfés, úgy látszik, nem akarta látni vendégét, mert kiállt az utcára nyíló ajtóba. Obrád Simon tekintetével követte.

– Magának mindig ennyi vendége van?

– Nem. Máskor nem ennyi vendégem van – mondta a büfés kifelé az ajtón.

A büfés felesége bejött a konyhából, felállt egy székre, és meggyújtotta a petróleumlámpát, aztán gyorsan visszaindult.

– Jöjjön csak ide szólította meg Obrád Simon halkán.

Az asszony megállt. Bahleda Géza a büfésre mutatott:

– Mit szeret a legjobban?

– Tessék? – A büfés csak a fejét fordította arra. – Miről van szó?

– Maga szokott mosolyogni?

– Persze.

– Ma már mosolygott?

– Mit akar velem?
– Nem akarok semmit. Mi az istennek nem mosolyog? A vendégei vagyunk.
– Én kiszolgáltam magukat. Bár nem tudom, jól tettem-e.
– Figyeljen ide. Mégis, mit gondol rólunk, hogy egyáltalán nem mosolyog?
– Nem gondolok semmit. Elhiheti. Semmit.
– Kifelé bámult. Sötétedett.
Obrád Simon is elment az ajtóig, és a büfés mellett kinézett. Néhányan álldogáltak a falak mellett és az úton.
– Mindjárt idejönnek az emberek, akik meghallották, hogy kik vagyunk.
– Nem hiszem – mondta halkan a büfés.
Bahleda Géza közben megkerülhette a házat, mert imbolygó lépteivel az utca felől bukkant fel újra. Ruhája színe elveszett a homályban, mintha csak egy nagy, kopaszra nyírt fej közeledett volna. A büfés elhúzódott az útjából. A levegő nem lehetett valami jó hatással rá, arcán most széthulltak a vonások; tapogatózva közelített az asztalához. Obrád Simon segítette, hogy leülhessen a székébe. A büfés szótlánul és kissé utálkozva nézte.
– Hozzon még egy üveggel – mondta Obrád Simon.
– Kilenckor zárok – mondta a büfés.
– Mit akar ezzel mondani?
– Én csak jót akarok. Be kellene fejezni.
– Meg kell várnunk a barátainkat, akik idejönnek.
– Nem jönnek – mondta a büfés.
Obrád Simon az ajtó felé indult, hogy nézzen még egyszer körül egy kicsit.
– Te kivel beszélsz? – kérdezte Bahleda Géza.

– Csak a barátunkkal – nyugtatta meg Obrád Simon.

– Obrád úr – szólt utána a büfés. – Jöjjön egy kicsit ide.

Obrád Simon megállt, aztán lassan, kérdő fejtartással visszaindult a pult felé, ahol a büfés állt.

– Nem jönnek – mondta a büfés.

– Miért?

– Tudom.

– Adja ide azt a bort, amit kértem.

A büfés leemelt egy üveget, és odavitte az asztalhoz. Bahleda Géza nem nézett rá. Nem nézett sehova.

– Bahleda úrnak nem kellene inni többet – mondta halkán a büfés.

– Ó, maga nem ismeri őt – mondta Obrád Simon. – Annyit azért csak láthat, hogy egy találkozásról van szó. Bahleda úrnak egyetlen vágya, hogy találkozzék ezekkel az emberekkel, akik bizonyára szintén látni kívánják őt. Közös emlékről van szó. Erre mit mond?

– Azt mondom, hogy ezek az emberek szeretik, ha békén hagyják őket. Utálják, ha valaki ilyenkor jelentkezik közös emlékekkel. Túl vannak egy csomó mindenben.

A büfés csendesen és fáradtan beszélt, mint egy öreg és hajthatatlan lelkész. Bement a pult mögé, letépett valahonnan egy papírlapot, és számolni kezdett.

– De az emberek néha arra ébrednek, hogy valaki teljesen az övék, és azt csinálhatnak vele, amit akarnak. Ez egy ilyen alkalom – mondta Obrád Simon. Teletöltötte a poharát, és körbesétált a teremben, aztán leült egy székre azok közül, amelyeket ő készített elő a fal mentén sorban.

Bahleda Géza még mindig nem nézett sehova. A tele üveget sem látta maga előtt. Kis idő után homlokát lassan a tenyerébe engedte, és megszólalt:

– Simon.

– Meglesz – mondta Obrád Simon, aztán a büfés felé fordult, vigyorogva. – Maga még nem szolgált ki minket egészen...

A büfésnek kicsit megrándult a feje, de nem nézett fel. Miután kiszámította, hogy a vendégek mit fogyasztottak, megállt Obrád Simon előtt, eléje tette a papírt, és várt. Obrád Simon hosszasan bámult a papírlapba, végül mosolyogva fölnézett.

– Mi ez? – kérdezte jóindulatú csodálkozással.

– Az összeg – mondta a büfés.

– Az összeg. Az összeg, komolyan – mondta Obrád Simon, és a számokat nézte. – Maga komolyan nem tudja, kik vagyunk?

– Én Bahleda Géza vagyok – hallatszott hátulról Bahleda Géza ittas hangja.

Obrád Simon ekkor hirtelen fölállt, és mind a két kezével barátja felé mutatott.

– Ez itten Bahleda Géza úr – mondta nyájas hangon. – Ez maga Bahleda Géza, aki fölperzselte az önök gazdag és virágzó faluját. – Ezzel visszanyújtotta a büfésnek a papírlapot.

A büfés egy lépést hátrált, és nem vette el.

– Nézze csak meg – biztatta Obrád Simon.

– Nézzenek – mondta Bahleda Géza.

– Nézzék.

– Nem – mondta a büfés. – Nem nézzük.

– Azt nem lehet – mondta oktató hangon Obrád Simon. – Nem azért jött ide, hogy ne nézzék.

– Tessék nézni – parancsolta Bahleda Géza. Obrád Simon megmozdult, és csak felsőtestével a büfés felé közeledett:

– Hallotta? Nézni kell.

A büfés lassan hátrálni kezdett.

– Most mi lesz? – kérdezte halkan magában. – Bahleda Géza úr azt akarja, hogy szokjuk meg őt.

– Nézze, és szeresse meg.

– Nem.

– Nézze, és próbálja szeretni.

– Nem. Nem akarom.

– Emlékezzék.

– Emlékezzék! – parancsolta Bahleda Géza.

– Nem emlékezem.

– Segíteni fogok!...– mondta Obrád Simon fenyegetően, és ismét a büfés felé közeledett. – Akkor segíteni fogok.

A büfés miközben hátrált, lassan eltakarta saját árnyékát, amit a falra vetett.

– Gondoljon például a recsegő, beomló tetőkre.

– Nem – mondta a büfés.

– A bennégett tulipános ládákra.

A büfés csak a fejével intette, hogy nem. Alig észrevehető mozgással közeledett a fal felé.

– A bennégett állatok szagára is gondoljon.

A büfés hallgatott.

– Vigyázzon – súgta Obrád Simon –, még hangokat is fogok utánozni! ...

A büfés lassú hátrálásában most egészen a falig jutott, ott megfordult, s úgy maradt, a festés nyirkos mintáira függesztve fáradt tekintetét.

– Még a bennégett csecsemőkre is gondoljon. És szeresse.

Obrád Simon hangja sokáig úszott még a levegőben, míg teljesen elhalkult, s akkor a büfés

lassan megfordult. Arcából eltűnt minden ellenkezés és fáradtság, csak a szeme sötétlett, mint ha csövekbe nézett volna az ember, Bahleda Gézát kereste. Nem engedelmesen, hanem megfontoltan nézte Bahleda Gézát, aki az italtól most már minden erejét vesztve, felsőtesttel az asztalra borulva bámult a terem homályába. Obrád Simon egészen közel lépett hozzá:

– Bahleda Géza úr ezekért a dolgokért ke-
reken huszonöt esztendő telt a tömlőben,
pontosan annyit, amennyit azelőtt szabadon. És
Bahleda Géza úrnak nem maradt semmije, sem-
mije, amire gondolhatott volna, csak önök ma-
radtak. Egész idő alatt önökre gondolt. Arra,
hogy majd egyszer eljön ide, hogy szeressék,
mert azt kérde magában: hova is mehetett volna
másfelé, és hol szerethetnék máshol valahol őt,
ha nem itt, ahol emlékeznek rá?

Obrád Simon most kíméletlenül meglobog-
tatta a büfés orra előtt a papírlapot.

– Ezt pedig őrizze meg. Bahleda Géza úr ma
önöknél vacsorázott. Ennyire felejteni csak ha-
lottak és emlékezni csak élők tudnak, ahogyan
azt Bahleda Géza úr teszi az önök falujáért.
Ő szent. Imádkozzunk.

– Simon – hallatszott most a Bahleda Géza
hangja.

Obrád Simon odasietett a barátjához, és fölse-
gítette.

– Az az érzésem – mondta –, Bócz úr
megértett minket. Bócz úr emlékezett. Bócz úrra
számíthatunk.

Bahleda Géza rátámaszkodott az asztalra, feje
lekókadott, s az abroszra csorgott a nyála. Kezé-
vel lázasan intett a konyhaajtó felé.

– Tartsa egy kicsit – szólt Obrád Simon
arrafelé, ahol a büfést állni vélte, közben a
konyhaajtó felé nézett. Lengett rajta a függöny.

– Hallja? – ordította, – Tartsa, mert el-
esik.

Aztán odanézett és látta, hogy az a falrészlet, amit az előbb a büfés kicsi száraz alakjával még eltakart, most üres. Fejét hirtelen körbeforgatta, de a teremben csak a petróleumlámpa pislákol, gyámoltalan fénye a fekete padlón és a nyirkos falakon megütközve homállyá oszlott.

– Ez a Bócz eltűnt – kiáltotta Obrád Simon.

– Ez a Bócz eltűnt – motyogta Bahleda Géza, és riadtan forgatta körbe a fejét.

Most meglendült a konyha ajtaja, és a büfés felesége sietett be a terembe. Két főtt kukoricát és pár gerezd fekete szőlőt tartott a kezében.

– Siessenek. Nagyon siessenek – mondta.

– Hol van ez a Bócz? – kiáltotta Obrád Simon. – Nem látja, hogy eltűnt? – Közben összegombolta a Bahleda Géza zubbonyát, és vállára igazította a táskáját.

– Nagyon siessenek. Fussanak.

Obrád Simon elvette a főtt kukoricát és a szőlőt, fél kézzel Bahleda Gézát tartotta. A büfés felesége az ajtó felé fordította őket.

– Megyünk – mondta Bahleda Géza. – Elmegyünk egy kicsit, megjárjuk magunkat.

Obrád Simon belekarolt barátjába, úgy vezette az ajtó felé.

– Megjárjuk magunkat, aztán visszatérünk. Eljövünk holnap és eljövünk holnapután.

– Fussanak – mondta a büfés felesége.

Bahleda Géza az Obrád Simon válla mögött visszanézett az asszonyra.

– Egy pusztit – mondta.

Ekkor kintről egy elemlámpa fénye világított a büfé homályába. Egy ideig a falakon táncolt, s asztalok körül, aztán megállt a Bahleda Géza

arcán, és nem mozdult. Amikor kiléptek az ajtón, a fény kialudt.

Az utcán teljesen sötét volt már, az ablakokból kiszüremelő kevés fény csak a poros kövekre esett.

Kilenc óra volt. A büfés felesége bezárta a bejárati ajtót. A petróleumlámpát a falról a pult fölé akasztotta, aztán leült a konyhaajtó mellé egy székre.

Kicsivel később az udvar felőli ajtóban megjelent a büfés menyee, kézen fogva jött mellette a kicsi Bócz Péter. A gyermek fölvette az elhullatott papírdarabot, amin a vendégek fogyasztása volt.

– Kik voltak ezek? – kérdezte.

– Utasemberek voltak – mondta az anyja.

A gyermek a pult mellett, egy magas széken ült, és a letépett papírdarabra rajzolgatott. A büfés felesége a konyhaajtó mellett ült, és maga elé nézett. Kicsivel távolabb tőle, egy másik széken ült a büfés menyee. Ő is maga elé nézett. Várták a büfést.

Elég késő lehetett már, és még mindig hallgatagon ültek. Némelykor egymásra néztek, aztán az ajtóra. A büfés még mindig nem tért vissza.

Egy idő után a kicsi Bócz Péter a pult mellett ülve elaludt. A két asszony még nagyon sokáig ült hallgatagon. Az álom átvonuló hullámai között felnyitották szemüket, s az ajtóra emelték. Egyszer aztán, nagy későre, ott látták, akit vártak. Vézna alakja megnyúlt az ajtókeretben, a szeme úgy sötétlett, mintha csövekbe nézne az ember. De nem szóltak semmit, csak néztek. Nem közeledtek egymáshoz. A kicsi Bócz Péter a pult mellett aludt, s ők így maradtak még sokáig.